

МУСТАҚИЛЛИК

ХУҚУҚ

YURIDIK GAZETA

ДЕМАКДИР

БОШ МУҲАРИР МИНБАРИ

ГАЗЕТА ЎҚИЙДИГАН ХУҚУҚШУНОСЛАР

Журналист — мұхбіримиз етти
мартта тұтаптылғанда кайта тиқланып
жүргізилген сурштирув маңында
химия күлінгән тайберлаш учун иккі ой
тер тұкіб мекнэт күлді. Ҳокимнама
ва суд қарорларини, босқаш
тегишилі хужжаттарни синчикалаб
ұтғанды. Ҳатто Тошкенттегі көли,
катор мутасадди идораларнинг
масылшилари ва мутахассислар
білан бір неча мартта учрашилды.
Нихоят макола үкүвчелердің
әзтиборига қавала этилди.

Энди таҳрирлар ҳам, мұаллиф

хам, хуқуқнан тиқлаған умиднанда
юрган фермер ҳам күтады. Ҳа

дегандан жағоб бұлвермега,

мұхбірингүзі Жиззак виля-

тидагы масыул идораларнинг

әшігінің тақыллады:

— Сизнен танкід күлгән маколамны
үйдінгізмен?

Суд идорасы парво құлмайды. Прокуратура аса... бир амаллаб «Хуқуқ»

газетасынан шу соңнан топырылғанын

шади. Чүнки идорадағы газеталар

тұлпам пала-партия экан.

— Жиззакта ҳеч ким газета үйімас экан, — деді өш журналист күонін.

Албатта алам үстінде айттылған бу холо-

са нисбай.

Босқаш тегишиларға нисбатан

оз бұлсада бу ерда ҳам үкүвчелік

негізінде жағоб жағдайынан

жүргізілді. Бирінде юз бер-

ған қончуктарлардың қаламга

олынған ушбу маколадан кейін Қышлоқ

ва сұхияларға визиулерді текшириштегі

зерттеушілдердің көзінде

жүргізілді. Көзінде көз

ПРОКУРОР НАЗОРАТИ

Азал-азалдан пахта билан бир каторда мева-сабзавот экспорти юртимиз маъмурчилигини таъминлович манбалардан бўлиб келган. Сўнгти йилларда бобон ва дехонларининг яхин хориж мамлакатлиги ўз маҳсулотларини олиб бориб сотишлари, у ерлардан зарур товарларни келитишилари йўлида бир катор сунъий тўсиклар вужудга келган эди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мажхамасининг «2000 йилда хўл мева-сабзавот маҳсулотларини марказлаштирилмаган ҳолда экспорт килишини кўпайтириш чора-тадбирлари тўғрисида» яхори ани шу тўсикларни бартараф эти. Якинда ҳукуматимиз ушбу ҳарорининг амал килиш муддатини 15 ноябрчага узайтириб, соҳибкорларга яна катта имкониятларни яратиб берди.

ХОМТАЛАШ

ЁХУД ҲУКУМАТ ҚАРОРЛАРИГА
МУНОСАБАТ ШУМИ?

Юк билан хориж сафарига отланган тадбиркорлар, дехонча боғонларга йўл ҳуҗжатларини расмийлаштири берувчи айрим идораларининг раҳбар ва ходимлари ушбу ҳарордан ҳам ўз маффатлари йўлида фойдаланиш «усулларини» ихтиро килидилар. Чунончи, ўсимликлар карантини давлат инспекцияси «Фаргонакспертиза»нинг Марғилон шаҳар бўлуми эксперти И.Алимбеков четга олиб кетиляптиган маҳсулотнинг келиб чикиши ва сифатига оид сертификатларни ўз муддатида тайёрлаб берса-да, кўрсатган хизмати учун ундирилган тўловларни идора газасига эмас, ўз ҳамёнига «кирим» килишга одатланди. «Эрта-индин ўнгига кўйиб кўярман», деган хом ёхлада ўтила минг сўмдан зиёд идора пулларини ишлатиб юборди.

«Фаргонакспертиза» Марғилон бўлумидаги ҳамкасбининг «илгор иш таҳрибасидан» руҳланган Фаргона вилоят ўсимликлар карантини давлат инспекциясининг К.Ахундов хам «биров суриштириб ўтирибдими» деб, кўрсатган хизмати учун тўловларни ўз ҳамёнига уравери. Дастлаб Тошлок тумани «Тайёровсавдо» корхонасининг Омск шаҳрига жўнататгайтан 28 тонна томат маҳсулотларига иштеп килишга яроплигигини тасдиқловчи сертификат беруб, хизмат ҳаки - 1440 сўмни идора газасига топширади. Бу гайрикунуни иши билан хеч ким кизикмаганини кўргач, яна 18 та хизмат ҳаракатларини бажаргани учун ундирилган 51800 сўмдан ортиқ пулларни ўзлаштириб, талон-

тарож қилди.

Вилоят ўсимликлар карантини давлат инспекцияси агрономи К.Кодировнинг хам «иштахаси» карнай бўлиб иди. К.Кодиров Марғилон бўлумидаги адо этган 185 та хизмат ҳаракатларининг ҳар бирига 1440 сўмдан пул олиб, жами 266 минг сўмдан кўпроқ тўлов пулларни нахангта ўшшаб ютиб юборди.

Ушбу жиоян вилоят ўсимликлар карантини давлат инспекциясида тафтиш ўтказиш заруратини тудириди. Тафтиш мобайнида аниклинишича, бош агроном К.Кодиров Республика «Ўзбошдавкарантин» идорасидан шу йилнинг 9 ойи мобайнида 5400 дона фитосанитария сертификатларни олиб келган эди. Уларни кайдонма тобигана асосан инспекторларга таркагатнан, лекин ҳуҷжатлаштиримаган, яъни кимга кична бернагига оид фактуларни ёзиб бермаган. Фактурасиз берилган сертификатларни инспекторларнинг кўл-объектиларни ичиб юборди. Жумладан, вилоят идораси инспектори Б.Малъумов йил бошидан бери ўн бир фуқарога жами 15072 сўмлик фитосанитария сертификатларни расмийлаштириб берган бўлса-да, идора газасига бир сўм ҳам топширади.

Кува тумани бўлуми инспектори бошка ҳамкасларига нисбатан ҳархалай «инсофли» кўринади. У мижозларга кўрсатган хизмат ҳаракатлари учун ундирилган тўловларнинг миздорини озайтириб курсатиб, газасига азимаган ҳиссими тошириди, колганини ўз билганича сарфлаиверди. Олимирик тумани инспектори У.Ўрнибов 9 ой мобайнида ҳам топширади.

Кува туманинг 28 тонна томат маҳсулотларига иштеп килишга яроплигигини тасдиқловчи сертификат беруб, хизмат ҳаки - 1440 сўмни идора газасига топширади. Бу гайрикунуни иши билан хеч ким кизикмаганини кўргач, яна 18 та хизмат ҳаракатларини бажаргани учун ундирилган 51800 сўмдан ортиқ пулларни ўзлаштириб, талон-

байнода фуқароларга 1166 дона, жами салкам 2 миллион сўмлик сертификат берган эди. Шундан 1 миллион 200 минг сўмни газнага топшириб, салкам 770 минг сўмни эса «хазм» қилиб юборди.

Вилоят ўсимликлар карантини давлат инспекцияси бош хисобчиси Т.Фёдорова «Касса операцияларини юритиши тартиби» тўриксидаги йўрингома талабларига амал қилмади. Оқибатда барча инспекторлардан топширилган нақд пулларни қабул қилиш бўйича «Ғазна китоби-чанг босиб ётаверди. Касса кирим ордерлари расмийлаштирилмасдан рўйхатга олинмасдан нақд пуллар хисоби издан чиқиб кетди. У кунлик нақд тушум пулларни бандаги хисоб рақамига топширади. Бирор, инспекторлар томонидан топширилган нақд пул хисобатларининг иккинчи нусхаларига «пуллар ва сертификат нусхалари қабули килинди» деб бош хисоби Т.Фёдорова, бош агроном К.Кодировга ва назарни вазифасини бажарувчи котиба Д.Рахимовлар имзо кўйиб беришаверди.

Фаргона вилоят ўсимликлар карантини давлат инспекциясида тафтиш ўтказиш заруратини тудириди. Тафтиш мобайнида аниклинишича, бош агроном К.Кодиров Республика «Ўзбошдавкарантин» идорасидан шу йилнинг 9 ойи мобайнида 5400 дона фитосанитария сертификатларни олиб келган эди. Уларни кайдонма тобигана хисоб рақамига топширилиши лозим бўлган пулдан 2000 минг сўм машизидан ушлаб колиши шарти билан бош хисоби Т.Фёдоррова моддий ёрдам тарзида тўланди. Яна 41 минг сўмга идора учун турил жихозлар сотиб олинди. Шу тарика бир катор қонунбўзилиштирига йўл қўйилди, жиноятлар содир этилди. Хосан, ходимга моддий ёрдам амалдаги конунларга кўра бир марталик мааш миздоридан ортаслиги, нақд пуллар идора эхтиёжи учун сарфланмасдан банкка топширилиши лозим эди.

Шундан килиб, қонунларни менсимишган бошиликнинг «хайбаракаллашилиги» оқибатида кўп миздорда давлат маблагларини талон-тарож килишига «кулай» шарт-шароит туттилди. Идоранинг «уддабурон» ходимлари ҳаммаси бўлиб 1 миллион 600 минг сўмдан зиёд пулларни ўзлаштириди. Шаҳар прокуратурии ходимларни томонидан мутасасилар иштирокида умумий назорат тартибида ўтказилган текширилни натижалари бўйича опита жиноят иши қўзгаттилди.

Ҳукумат ҳарорини ўзларича талкин этиб, унинг ижросига ўз билганинг ёндошга «устаси фаранглар»нинг ҳозирлиги афсус-надоматлари бошка тадбиркорларга сабок бўлади, деб ўтишади.

**Муҳаммадидин ТЕШАБОЕВ,
Марғилон туман прокурори**

ФЕЛЬЕТОННАМО

Чиндан ҳам Ҳоса қишлоғида яшовчи фуқаролар шу йил 20 июндан 21 июняга ўтар кечаси уйку бетини кўришгани йўк. Ярим кечаси экин майдонларини пайхона кила бошлаган, бемаврид ташриф буорган тракторлар овозидан бирин-кетин ҳуշёр тортишиб, зим-эй дала бошида тўпланиши. Қишлоқ меҳнаткашлари учун берилган 2 гектарлик қўшимча томорқа майдонлари, яшил майсазорлар шиддат билан шудгор қилинмоқда эди.

Е тавба! Туяning ҳазили бир пайкал гўзани бузган экан. Бу ҳазил эмас, таппа-тайёр балонинг ўзи-я. Борди-ю ҳазил бўлганида ҳам кичига тунинг ҳазили эмас-ов...

Қадами чакрон «Магнум» тракторлари бир маромда экинзорни янчиб, адог сари бориб келарди. Аммо кўпнинг кўзи кўп бўлади, деганларидек, хуфёна «операция»дан умидли жамоа хабар топиб қолди. Дастрла улар «ҳай-ҳай»лашиб тракторларни тўхтатмоқчи ҳам бўлдилар. Бирор бундан натижи чиқмаслигига кўзлари ета бошлаганди. Нега дегандан, бой амр қилмас — бойвачча ҳамир қилмайди, шундай эмасми?

Харкалай, яхи иш бўлмади да. Пайхон қилинган томорқалар кўпнинг ризки, орзу-умидлариди эди. Тушунмай қоласан киши, маҳалли раҳбарлар қарон кўн остидагилар ташвиши билан яшашни ўрганишар экан. Ахир, қўшимча томорқа ерлари уларнинг бисотидан берилаетгани йўк-ку. Қолаверса, Ф.Курбонов номидаги ширкат ўхжалигининг 1997 йилдаги мажлис ҳарорига биноан ажратилган мазкур ерлар учун тегиши соликлар ўз муддатида тўлашиб борилмоқда. Оддий халкнинг тилаклари ҳам оддийгина, от билан тур эмас. Озрок дон-дун ёки молига хас-хашак. Меҳнатдан тап тортишмайди. Аслида-

КАЛОН
ТУЯНИНГ
ҲАЗИЛИЁХУД ҲОСАЛИКЛARНИНГ БИР БЕДОР
ТУНИ ХУСУСИДА

ку, жон кетса ҳам тиши-тишига қўйишга ўрганишган барчаси. Аммо, гап шаън ва кадр ҳақида кетганди, бир-бирларига томошабини бўлиб ўтиришга ўрганмаганлари рост. Бир оғизигина сўз билан огоҳлантирилганларидан ҳам бунчалик оғир ботмаган, гина-кудрат қилиб ўтиришади.

Ноҳақ муносабат аламзода фуқаролар қалбига анчагина оғир ботганди. Эрта тонгнча нотинч, ноилож юриб чиқиши. Сўнгра улар шудгордан тўппа-тўғри катта магистрал йўл сари юришиди...

Вокеа жойига этиб келган раҳбарлик вакиллари ҳосаликларни жигириб юхлатда кўриши. 18 нафар фуқароларнинг ётирилорлари бир-бира ўшаш: «Жўхабирдай жонмиз. Ургуликка фалон пул ва ўғитга фалон пул... Дехқон бўлиб ўзимизга эгалик қилолмаймизми?»

Такрор экинлар экилганлигини билган ҳолда ҳоқимият вакилиларини ваколатлари диорасидан четга чиқиб, ерни шудгор қилдиришини хеч бир қонунимиз кўттармайди. Бунинг устига, ноўрин бўйрӯк оқибатида фуқароларнинг қонун билан кўрикланадиган маффатларига ҳамда жамоат маффатларига 106179 сўмлик зарар етказилган. Моддий зарар-ку, копланар, аммо, қишлоқ аҳолисининг ўз томорқа ерларини сақлаб қолиши мақсадида йўқотган вактидан келадиган зиён-чи?

Бу ҳолат бўйича Ромитан туман прокуратуруси томонидан ЖКНИНГ 206-моддаси 1-кисми билан жиноят иши кўзгаттилди. Жиноят ишида айланувчи тариқасида жалб қилинган туман қишлоқ ва сув ўхжалиги бошқармаси бошлиғи Амирлило Назаров ўз айбига икрор бўлди. Унинг ёзма кўрсатмаси шундай сўзлар билан бошланади: «Менга кўйилган айбига тўлиқ икрорман. Туман ҳоқимлик соатида берилган топширикларига асосан ерни шудгор қилиш учун топширик бердим. Конуниз ҳаракатим оқибатида келитирилган 106179 сўмлик зарарни ширкат ҳуҷалиги ва «Хоса» қишлоғи фуқароларига ўз ихтиёrim билан тўладим. Чин дилдан пушаймонман. Мени кечиринглар...»

Пушаймонлик кечиккан бўлса-да, яхи нарса. Аммо адолатпарвар қонуларимиз ҳамма учун баробардир. Яна бир савол: агар тўғри бўлса, раҳбарият номидан иш кўрган туман қишлоқ ва сув ўхжалиги бошқармасининг бошлиғи нега шудгор қилишини айнан тунги соат 2 да бошлаша қарор килган.

Қўзғатилган жиноят иши юзасидан терғов ҳаракатлари тугалланниб, ҳуҷжатлар туман судига жўнатилди.

**Мамасоли ҲАЙДАРОВ,
Ромитан туман прокурори,
Мансур АЛОВУДДИНОВ,
«Хукуқ» мухабири**

ОБУНА — 2001

ХИМОЯЧИМИЗ БОР

Мендан Сизга мустақиллик нима берди, деб сўрашиш, фарҳ ва ғурур билан эркинлик ва озодлик берди дея оламан. Чунки, мен оддий дехқон юхши билан келиши. Собиқ имтилоф дарвада дехқонларимиз косаси оқармади. Бир сўз билан айтганда, ерингиз хўжайини кўп эди. Истиколол тифайли эзизига ўтказибди, яна 18 та хизмат ҳаракатларини бажаргани учун ундирилган 51800 сўмдан ортиқ пулларни ўзлаштириб, талон-

лишимайди. Ким нима деса «шундай экан-да» деб кетаверишиади. «Хукуқ» газетасининг 20 октябрь сонида «Карз аслида қимниги?» номли долзарб мавзудага мақола чиқди. Унда ҳуҷаликларнинг қарзлари фермерларга нодонзиган бўлиб берилганди ҳақида ёзилганди. Ўзининг ўйларига, агар фермерлар ўз ҳақ-хуқуқларини биланшади эди, будий даюнонгиз ўшларига йўл қўйимас эдилар. Газетада фермерлар ҳаётига оид ана шундай мақолаларни ўқиганимиздан сўнг, албатта сизларга раҳмат деймиз.

«Конун ҳимоясидага» журналининг 10-сонини ҳам күнт билан ўқиб чиқдим ва хурсанд бўйдич. Ўнда ҳам биз, фермерлар учун музҳим бўйлан иккита мақола берилган.

Биз бўйл жамоатизиз билан келишиганди ҳолда «Хукуқ» газетасига ва «Конун ҳимоясидага» журналига обуна бўйдик. Чунки бу иккита нашр фермерларга «ўйлач юлдуз» вазифасини бажариш келаётти. Энг асосийи. Сизларга катта ишонч билан қараймиз ва ишлаймиз. Бирон музҳим пайдо бўлса, таҳририятам ҳам ҳуқуқий ёрдамини аямайди. Айнича, фермерлар учун қўйлачни ва дастурларни бўйлайтишади. Ҳуқуқий кўйлачни ва оширишида қўй келмокда. Тўғри, дехқончилликда сўяғи қотсан оддий дехқонларинг кўйлачни фермер ҳуҷаликларни ташкил қилияти. Уларнинг бир ҳисми фермер ҳуҷалигига оид кўпгина қонунларни би-

**Бахтиёр БОБОКОУЛОВ,
Дўстлик тумандаги «Пахтакор»
фермер ҳуҷалиги бошлиғи**

Менинг отам П. Жаҳон уруши шаштрокчиси эди. Отам вафотидан сўнг З. қиз ва I. ўғлига уй ва «Москач» русумли автомобилъ қолди. Ўтган ўйли уйда машинани ўз-номимга расмийлаштириш учун Дўстлик туман нотариал идорасига мурожаат этиб кунундаги кўрсатилган тегисли хужжатлар ҳамоа учала операаторинг меродсан воз кечсанлиги ҳақидаги маълумотнамоян тошишдим ёки бир амаладаги ўз-номимга расмийлаштириб олдим. Сўнгра машинани ўз-номимни узаккизини сўраб Дўстлик туман нотариал мурожжат этганимда, у киши автомашинани расмийлаштириш учун давлатга божек тўлашим, яъни Дўстлик туманидан вилоятга бориб, у ерда ташкил этилган «Кафолат» ўюшмасига бориб автомобилини нархлаб бериниш ёки ўша нархга нисбатан юздан бир фоиз миқдорида пул тўлаш лозимлигини тушинтирид. Ўндан ташквари янга бир қанча хужжатларни тўргилашда пул тўлаш лозимлигини ўқтириди. Юқорида табоб қилинётган доллатлар тўғриси?

Э.Ҳамроев,
Жиззах вилояти

Автомашина сизга мерос сифатида ўтар экан, амалдаги қонун нормаларига мувофиқ у солик солинадиган даромад хисобига киради. Мерос мұлкиға эса солик мерос очилған вакт-дан бошлаб ундирілады.

Қонун талабига күра мазкур мүлкка нисбатан бүлгән эгалик ҳуқуқи сизге ўтганлиги нотариал идора томонидан тасдиқланади.

Бинобарин, «Давлат божи түгрисіда»ғиңін талабига мувофиқ нотариал идоралар томонидан қилинган хатты-харакат учун белгиланған тартибда давлат божи үндиріләди.

ХУКУКИЙ Маслаҳатхона

Хўжаликдан ер олиб шартнома асосида экин этиштирган изжарачи кузди жинни ўйгаштириб олмаса ёки бундан бош тортса шартномани бекор қилиб, уни (ижарачини) хўжалик азъолигидан чиқариб юбориш мумкиним?

Наманган вилояти
Одатда шартномада ҳар икки томоннинг ҳуққува мажбуриятлари аниқ кўрсатиб ўтилади. Шу билан бир котарда унда шартнома шартларини бажармаслик оқибатларихам белгилаб олинади.

Биннанын, жағобарлық чораларың аттап мазкур шартнома шартларидан келип чиби белгиланды. Масалан, иккакы шартнома ассоция фальчон максулот етказып бермис макбуздарынан олган бұлса-да, лекін шартии суовынан, масылдатылғызнилек шоқаоз шу кабыларынан бажармаса, бүнгі оқибаттың иккінчи томондан (ижара берүүчига) етказылған зарарны тұла жағдада коплатша шарт. Агар мазкур холат, яны шартнома шартларынан бажармаса иккярағы болғын бўймаган холлатар туғайланып келип

чика, унда хавагырлык чораларды белгилендімді.

Ұзға болғыл бұлғатан холпарат табиғи оғат, ёңин ва башқа өнгіл бўйлас куч нахтижасида келди чиқкан шарт-шароит (Форс-мажор) еки иккинчи томоннинг айбы нахтижасида шундай оқибатнан (макбүрияттани) барасында келип чиққаны киради. Шунинг учун бунчак көлпарт шартномада кўрсатиб утила, максадга мувоффик бўлади.

Агар шакс бундай оқибатнинг келиб чиқишида ўзини айбиз деб хисобласа, у буни иштоблаг беришни лозим.

Энэ ушо холатларга күрү хужалык азольни идан чиқаршила келсак, бу масала ҳан этилаёттэндээ мөхант кончунгийг нормаларига, жамоа шартномасига, шахснинг ўзи билан тулизганд шартнама шартларига қаралиши лозим.

Лекин ҳар қандай ҳолатда ҳам ўз хукуқ ва эркинликлари поймөл этилған деб хисоблаш учын етаптар исбеттөр аялдана шахс буну тиекшерүү үчүн сүйрөнүүнүн мурожаатынан көпкүйдөр көлөп алыша.

С.Каттабоев

Наманган вилояти

Ишончномада сана нотўғри кўрсатилган бўлса, уни берган шахс томонидан тўғрилашиб кўйлиши мумкинми? Чунки яқинда шундай холат қоз берди. Корхонамизда ишловчи ходим сасалхонада даволанетган пайтда ўзи ҳақини олишин ишончнома орқали бегона бир кишига топтирган экан. Лекин у одам сасалхона бош врачи томонидаги тасдиқланган ишончномадаги санани ўзгартирганини учун мен маошини беришини ради этдим. Унинг айттиси бўйича буни берган шахснинг ўзи ўзгартирганини. Менинг ҳаракатларим тўғрими ва ҳужжатига шундай ўзгартириши килиши бирор бир чора кўрладими?

Наим М.

Қашқадарё вилояти

Амалдаги қонунчилік талабига күра нотариал тартибда тасдиқланыёттан әки тасдиқланған ҳар қандай хужжатнан матти вә унда күрстайлған барча белгилар аник, равшан сөз эттан бўлиши лозим. Қириб ўчирилган ёки кўшишмалар киритилган, сўзлар устидан чизилган ва изоҳ берилмаган бошка тузатишлар бўлган хужжатлар, шунингдек қаламда ёзилган хужжатлар тасдиқланмайди. Мазкур ҳолатларга риоя этилмаган хужжат қалбаки ва ҳақиқий эмас, деб топилиши мумкин. Агар ана шу талоблар бузулиб, ундан фойдаланилган (фойдаланишга уринган) бўлса, келиб чиққан ёки келиб чиқиши мумкин бўлган ҳукукий оқибатга қараб тегиши жавобгарлик чоралари кўрилишига сабаб бўлади.

Хүжжатыннан мазмунига тааллуклы сана ва муддаттар өчүн бүлгемагдана бир марта сүз билан, юриши шахсларнинг номлари эса манзилларини күрсатган холда қискартиришларсанда өзилиши, фуқароларнинг фамилияси, исми, отасыннан исми түлиқ өзилиб, яшаш жойи аниң күрсатылған бўлиши лозим.

РЕКЛАМА

БЕРУНИЙ «ЁГГАР»

ХІССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ

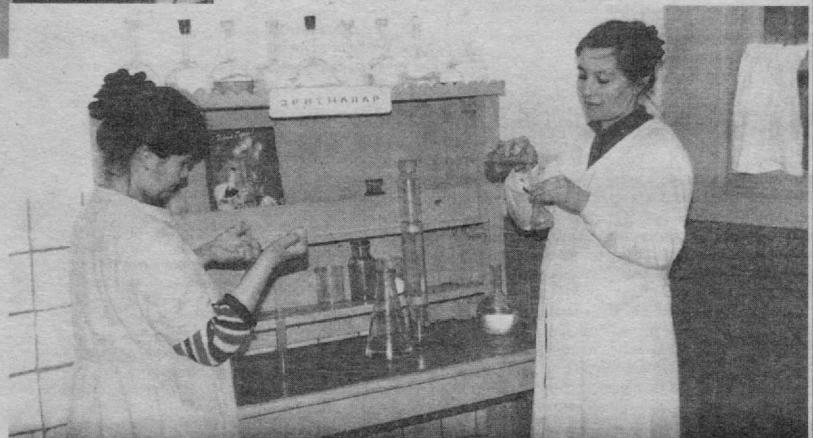

Корхонада ишлаб чикарилаётган қуйидаги маҳсулотларни харид килиш учун шартнома тузишни таклиф киламиз.

- тозаланган пахта ёғи;
 - күнжара;
 - шелуха;
 - соапсток (хұжалик совуни ишлаб чи-
кариш үчүн ҳом ашё).

Махсулотларимиз сифатига кафолат берамиз.

Биз билан ҳамкорлик килинг!

Мурожаат учун манзил:
Қарақалпог'истон Республикаси, Беруний шаҳри, Охунбобоев кӯчаси, 12-үй.
Факс - 5242722
Телефон - 5242445

ОПЕКНИНГ ЯНГИ ҚАРОРИ

Нефть экспорт қылувчи мамлакатлар ташкилоти — ОПЕК аъзодавлатларнинг нефть саноати вазирлари «кора олтин»нинг бир барели учун тўланадиган ҳак 25 доллардан кам бўлмаган тақдирдагина нефть ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтирахкаларни маълум қилган эдил.

Яқинда эса ОПЕК бир кунлик нефть қазиб олиши мисдорини 500 минг берегла ошириш хусусида қарор қабул қилди. Бу эса ёқили маҳсулотлар нарихнинг арzonлон шугува сезиларни таъсири кўрсатиш мумкин.

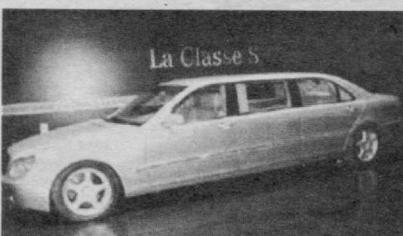
ВАЗИРЛАР ЛИМУЗИН МИНМАЙДИ

Шарқий Африкадаги Малави давлати ҳукумати вазирлар махкамаси аъзолари учун харидклиниг «Мерседес» лимузинларини сотишни маълум қилди.

Эндиликда вазирлар гаражидаги лимузинларнинг бўшаб колган ўрнини беш йил мукаддам сотиб олинган «Мерседес»-лар залайди.

Хомчутларга кўра, ҳали мои артилаган 39 та лимузиннинг сотилишидан давлат фазнасига 2,5 миллион доллар маблаг тушиши мумкин. Сотудан тушган пуллар эса ахолисигин 60 фокзи ҳашошликда кун кечираётган мамлакатда турмуш тарзи яхшиланишига сарфланади.

Малави ҳукуматининг ушбу қарорини мамлакатнинг асосий молиявий донори бўлган Буюк Британия ҳам қизигин кўллаш-куватлаган. Малъумотларга кўра, «Мерседес» лимузинлари Бирлашган Қироллик томонидан ажратилган кредит эвазига ҳарид қилинган экан.

МОБИЛЬ ТЕЛЕФОНЛАРИ ЧЕКИШНИНГ ОЛДИНИ ОЛАДИ

Чекишига карши курашувчи Британия фаоллари жамияти мамлакатдаги сигарет чекувчи ёшлар билан тобора оммавийлаштган мобиль телефонлари орасида қандайдир узвийлик бор, деган хуносани ўргата ташламоқдалар.

кур хуносалари эса жиддий тадқиқотлар олиб борувчи ташкилотлар томонидан тасдиқланмаган.

Британиялик ёшлар орасида мобиль телефонларидан фойдаланувчилар сони эса йилдан-йилга кўпайиб бораяти. Бугун кунда мамлакат ёшларининг ҳар учдан иккиси чўнтақ телефонларига эга. «Чекиши ва саломатлик» жамияти мутахассислари эса бунга асосланиб, ёшлар сигарет ҳарид қилишига сарфлаштган тулларини эндиликда телефон сўзлашувлари учун тұласалар, ажаб эмас дейишмокда.

Масалан, «Чекиши ва саломатлик» жамиятининг ташкидлашича, ўтказилган сўровлар натижасида кўплаб ёшларнинг уяли телефондан фойдаланши вақтида узларини анча улуғвор ба жиддий тутишлари мазмун бўлган. Бу эса маълум даражада уларнинг сигарет чекиши ташлашларига таъсири кўрсатаркан. Уларнинг мазмунотларига кўпайиб бўлган бўлган.

Сигарет ҳарид қилишига сарфлаштган тулларини эндиликда телефон сўзлашувлари учун тұласалар, ажаб эмас дейишмокда.

ОНА ЗАМИНГА ТАХДИД

Маъзур сурат НАСА компютерлари оркали тайёрланган бўлиб, унда 2030 йилда сайдерамизнинг улкан астероид билан кутилаётган тўкнашувни ана шундай тасвирилганган.

2000SG344 астероидининг ерга якнишуви хусусида ҳозирча бир канча ноҳуш башоратлар мавжуд. Лекин аник ҳисоб-китобларга таънадиган бўлсан, коинот жисми ер шаридан 5.000.000 км. узоқликдан ўтиб кетиши ҳам мумкин. Айни вақтда мутахассислар ўтган йилнинг сентябрда Гавайи оролларида астрономлар Дэвид Толен ва Роберт Уайтли томонидан қашф этилган маъзур астероидни кузатишда давом этташтилар. Малъум бўлишича, ерга якнишашётган само жисменинг диаметри 600 метрга яқин экан.

Яқинда эса Ҳалкаро астрономлар иттифоқи ўттиз йилдан сўнг бўлашади тўкнашуви эҳтимоли шу пайтчаша бу қадар юкори бўлмаган экан. Бордию 2000SG344 астероиди ер билан тўкнашадиган бўлса, унинг зарбаси энг кудратли атом бомбасининг кучига тенг бўлар экан.

Келгиди само жисмларининг ер билан ҳалолати тўкнашувлари ҳақида бизнинг давримизгача ҳам жуда кўплаб вахимали башоратлар бўлган. Ва улар чексиз коинотда яккаю ягона ҳаёт манбаи бўлган Она сайдерамизга ҳеч қанака зиён-захмат етказмасдан ўтиб кетишган. Ният қиласликки, галактика мизнинг бу галги «мехмони» ҳам хавф-хатардан холи бўлсин.

ҲАЛКАРО ҲАЁТ

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ШАРХЛАР

ЕВРОПАДА ТАБИЙ ОФАТ

Кутқарувчилар гурухи Европанинг шимолий-ғарбий мамлакатларида юз берган кучли бўрон ва сув тошкени оқибатларини бартараф этиши киришилди.

Маълумки, табиий оғат натижасида қитъанинг юзлаб шахар-қишлоқларнинг сув босган, электр энергияси таъминоти, темирйўлар ҳамда автомагистраллар издан чиқиши эди. Буюк Британиядо эса кучли бўрон вақтида беш кишининг ҳалок бўлганлиги қайд этилган.

ЯРМАРКАНИНГ ФОЙДАСИДАН...

Германиянинг Ганновер шахрида беш ой давом этган «ЭКСПО-2000» жаҳон савдо ярмаркаси миллиард доллар мисдорида карз билан ёспилди.

Мазкур ярмаркада 40 миллион кишининг иштирок этиши кўзда тутилганди, лекин амалда бу курслатич икки баробарга камайиб кетди. Мамлакат каничлери Герхард Шредер эса ярмарка мувafferиятили утганинги таъкидламоқда.

Айрим мутахассисларнинг фикрига кўра, ҳалкаро савдо учун нокулий жой таъланганлиги унинг мувafferиятилизига сабаб бўлган. Башқалар эса ярмарканing зарар билан якунланишини реклама ишлари нотўғри ташкил этилганлиги, деб таъкидламоқдалар.

ХИТОЙ АҲОЛИСИ РЎЙХАТГА ОЛИНАДИ

Буғун Хитойда аҳолини рўйхатга олиши бўйича инсоният тарихидаги энг ирик тадбир бошланади. Икки ҳафтада давом этадиган маъзур жараёнда олти миллион кишининг иштирок этиши кўзда тутилаяти.

Айни пайдай мамлакат аҳолиси 1,5 миллиард якинни ташкил этиди. Агарда кўплаб хитой онапарда болалар сонини язириб кўрсатиш ҳолати мавжудлиги инобат олинса, бу ракам 200 миллионга ортиши мумкин.

Маълумки, мамлакат конунига мувофиқ шахарда яшовчи хитойлар бир, дехонлар эса икки нафар фарзандни вояж етказишни мумкин. Конунги бузганларга эса ирик мисдорда жарима солинади ёки «аҳолини тозалаш» жазоси кўлланилади.

ЭКСПЕРТЛАР БАЁНОТИ

Мустакил экспертлар гурухи ядро синовларини таъкила тўғрисидаги Шартнома кучга кирса, конун бажарилишини назорат килишида янги технологияни кўллаш мумкинлиги хусусида бўлёт бердилди.

Ғарб олимларининг таъкидлашларича, янги технологияни ёрдамида портлаш натижасида хосил бўлгадиган ҳар қандай сейсмик, акустик, радиоактив холатларни анилаш мумкин. Эслатиб ўтиш жоизки, ўтган или АҚШ сенати мазкур Шартномани ратификацияни килишини турли баҳоналар билан рад этган эди.

ФАЛАСТИН ҲАМОН НОТИНЧ

Бир ойдан ошиб кетдик, Муқаддас ер — Куддуси шарифда яхудий ҳарбийлари ва Фаластин араблари ўртасидаги тўкнашувлар давом этмоқда. Йўлбошлилар эса самарасиз музокаралар билан овора. Ўтган мана шу муддат ичида томонлар ўртасидаги тўкнашувлар оқибатида курбон бўлғанлар сони 180 га этиб колаёди, уларнинг деярли 95 физиони мусулмонлар ташкил этиди.

Яна шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, курбон бўлғанларнинг аксарияти ёшлар, сабаби Фаластин томонидан норозилинг чишила-рида асосан араб ёшлари иштирок этмоқда. Яхудий ҳарбийси томонидан Тулкарм шахрида 14 ёшли фаластинлик ўтирилди.

Ғарб олимларининг таъкидлашларича, янги технологияни ёрдамида портлаш натижасида хосил бўлгадиган ҳар қандай сейсмик, акустик, радиоактив холатларни анилаш мумкин. Эслатиб ўтиш жоизки, ўтган или АҚШ сенати мазкур Шартномани ратификацияни килишини турли баҳоналар билан рад этган эди.

Фаластиндинг ушбу вазият ҳаён хамжамиятини жиддий ташвишлантриштаган кўринади. БМТ тинчликпарвар кучларини Фазо минтакаси ва Иордан дарёсининг ғарбий қирғоқлари худдарила-рига кириши таҳқидаги фикр ҳам фикрлича колиб кетмоқда.

Исройл бош вазири Ёқут Барок БМТнинг бу гөясини аллақаочон қатъий равиша инкор этган эди. Шу сабаблими, Ёсири Арофатнинг БМТдан тинчликпарвар кучларни монтакага кириши ҳақидаги илтимослари самарасиз кетмоқда. Фаластин раҳбари Си-Би-Эс телекомпанияси берган интервьюсида: «Мен тинчликпарвар кучларни шунинг учун сўрайманки, улар бизни химоя килсинлар, халқимизга килинаётган тажовузни тўхтасинлар», — деб таъкидлаган эди. Ушбу интервьюда у Исройл ҳарбийлари фаластинликларни ўқа тутишда айнан АҚШга орка килаётганинг ҳам яшириб ўтирамди.

Исройл бош вазири Ёқут Барок эса ўз навбатида бу фикрга карши Кнессет (Исройл парламенти)да чиқиш килиб, бу зиддиятларни таънидлашади. Агарда ҳалкаро савдо учун нокулий жой таъланганлиги кўзда тутилаяти. Унинг фикрича, минтақадаги мажароларни факаттина иччи имкониятлардан келиб чиқиб ҳал килиш мумкин. Айтганча, Кнессет томонидан бош вазири мисбатан ишончсизлик билдирилганлиги ҳақида шов-шув таржалган эди. Душанба куни парламентда ўтказилган овоз беришида шоғири ўтиб ўтирамди.

Ағонистонда ўзаро үргаштаган мухолифлар раҳబарлари мумкин қадар тезроқ тинчлик ўрнини таънишишган. Шу сабабли музокараларнинг ноябрь ойидан бошланши мўлжаллантияти. Сийсий шархловчилар эса ағонларнинг бу ташаббусини катта сиёсиювое сифатида баҳоламоқдалар.

Нима бўлғандан ҳам, Муқаддас ердаги қон тўкишларга тезроқ баҳрҳам бериш керак, бўлмаса кеч бўлади.

